

Nr 502

Av herr **Hedlund m. fl.**, *angående bostadspolitiken.*

(Lika lydande med motion nr 426 i Första kammaren)

Bostadsområdet är en viktig sektor i samhället, för vilken samhället har väsentliga förutsättningsskapande uppgifter och förpliktelser. De viktigaste målen för samhällsåtgärder på detta område måste vara att främja en tillräcklig produktion av kvalitativt goda bostäder, som motsvarar medborgarnas efterfrågan och behov, samt att tillse att ingen av ekonomiska eller liknande skäl behöver avstå från en godtagbar bostad.

Sedan en ur sociala och liknande synpunkter godtagbar bostadsstandard uppnåtts, kan det inte anses vara en uppgift för samhället att främja bostadskonsumtionen framför annan konsumtion, t. ex. genom generella subventioner. Där emot kan ett stöd till förbättring av i standardhänseende otillfredsställande bostäder ofta vara motiverat liksom ett ekonomiskt stöd till inkomstsvaga grupper i syfte att bereda dessa möjlighet till godtagbara bostäder. Sådant stöd bör dock så långt möjligt lämnas utan särskild bostadsanknytning. I övrigt bör för bostadssektorn användas generellt förutsättningsskapande medel, såsom tryggnad av kapitalförsörjningen, tillgodoseende av bostadsändamålen i samhällsplaneringen, forskning, utbildning av arbetskraft, konjunkturutmattning m. m.

Bostadsbristen får inte accepteras i det nutida samhället. Generellt prisned-sättande subventionering ökar efterfrågan och därmed den marknadsmässiga bostadsbristen. Det är inte heller motiverat att ge bostadssubventioner till personer med goda inkomster. De generella bostadssubventionerna bör därför avvecklas. Bostadsproduktionen är givetvis angelägnast där bristen är störst. Men samtidigt är det av vikt att trycket på bostadsmarknad inte ökas ytterligare genom inflyttning. En aktiv lokaliseringspolitik är därför synnerligen angelägen. Genom den aktiva lokaliseringpolitiken undviks också att bostäder friställes i s. k. avflyttningssområden.

Hyressplittringen och hyresregleringen har inbördes samband som måste beaktas. Försämringen av penningvärdet och stegringen av byggnadskostnaderna har medfört att boendekostnaden eller hyran i hus som uppförts för t. ex. 10 eller 20 år sedan är långt lägre än i hus av motsvarande standard som uppförts på senare år. Denna hyressplittring permanentas genom hyresregleringen. De som är favoriserade av denna ordning undviker att byta lägenhet, även om det skulle

vara motiverat av deras önskemål i fråga om bostadsutrymme och standard, bostadens belägenhet i förhållande till arbetsplatsen o. s. v. Marknaden läses på ett sätt som förvärrar bristen. I de värsta bristorerna florerar en svart marknad i hyresregleringens spår. Hyresregleringens avveckling bör fullföljas snarast möjligt. Avvecklingen bör ske ortsvis och omfatta allt fler orter så snart en avveckling kan ske utan oskäligen hyresnivå som följd. Men även på orter där regleringen bibehålles bör under en övergångstid ske en anpassning mot marknadshyror inom regleringens ram. Under nu rådande förhållanden är det särskilt angeläget att motverka rivning av icke saneringsmogna fastigheter. Av särskild vikt i sammanhanget är tillskapandet av en hyreslagstiftning som ger både bostads- och lokalyresgäster ett fullgott besittningsskydd. Skulle på vissa orter anpassningen till marknadshyror, d. v. s. till hyror som motsvarar nyproduktionens men med beaktande av standardskillnader, anses medföra oskäliga vinster för fastighetsägarna bör lämpliga åtgärder vidtagas. Sålunda bör för enskilda fastighetsägare samt kooperativa och s. k. allmännyttiga bostadsföretag införas rätt till resultatutjämningskonton, så att avsättningar kan göras till framtida reparationer och förbättringar som kommer de boende till godo. I övrigt är eventuella s. k. övervinster en fråga om beskattningens utformning och avvägning.

Hyressplittring bör motverkas inom den framtida bostadspolitiken. Detta kan ske genom värdebeständiga lån, t. ex. bottenlånen. Dessa kan väntas betinga en betydligt lägre ränta samtidigt som penningvärdeförsämringens hyressplittrande effekt motverkas. De relativt höga kostnaderna den första boendetiden i nya hus (initialkostnaderna) bör motverkas och initialstöd lämnas genom regler för anstånd med vissa amorterings- och förräntningsutgifter. Likaså bör de generella subventionernas avveckling börja med äldre husårgångar, så att ett visst initialstöd lämnas hus av senare årgång under avvecklingstiden.

Statliga kreditgarantier, som tillämpats med gott resultat på andra områden, bör ersätta de statliga bostadslånen. Härigenom vinnes större smidighet och betydande administrativa fördelar.

Bostadsförbättringsverksamheten är eftersatt, trots att man genom förbättringsåtgärder kan tillvarata äldre bostäder och få en bättre hushållning med bostadskapitalet. Bristerna i detta avseende har främst drabbat äldre personer i små omständigheter.

Inkomstsvaga grupper måste tillförsäkras en sådan inkomst eller grundtrygghet att utrymme finns för tillfredsställande standard både i fråga om bostad och annat. Det är sålunda fråga om ett allmänt ekonomiskt tillskott — som inte behöver knytas till bostaden. Familjebostadsrabatterna bör ersättas av stöd till barnfamiljerna i annan form. På sikt bör en liknande ordning eftersträvas för pensionärerna. Ännu är dock folkpensionerna så låga, att ett speciellt bostadsstöd för pensionärerna behövs. Ett speciellt bostadsstöd är också motiverat för personer som till följd av invaliditet o. d. behöver bostad med dyrare utrustning och utformning.

Bomiljöfrågorna har eftersatts. Ökad forskning och upplysningsverksamhet, bättre tillgodoseende i planeringen samt finansieringsregler som inte ger upphov till en ur miljösynpunkt olämplig »beläningsarkitektur» måste prägla den framtida bostadspolitik.

Småhusbyggandet måste bli dominerande inom vårt lands bostadsproduktion. Detta måste tillgodoses bättre i samhällsplaneringen, forsknings- och rationaliseringsarbetet på småhusområdet stödjas och intensifieras och för småhusboende gynnsamma finansieringsvillkor tillskapas.

Bostadsbyggandet på landsbygden har hämmats till följd av restriktiva regler för egnahemsbyggande på egentlig landsbygd och mindre orter. Detta utgör ingrepp i den enskildes bofrihet vilket måste avlägsnas.

Från vårt håll har i riksdagen framförts förslag rörande en sådan utformning av bostadspolitik som angivits ovan. Vi avser att vid årets riksdag återkomma med de av dessa förslag som inte är direkt avhängiga den bostadspolitiska utredningens arbete. I övrigt framställer vi nu inte några yrkanden utan anser att bostadspolitiska utredningens förslag bör avvaktas.

Bostadsbyggandets omfattning

Med hänsyn till rådande bostadsbrist och den ökade efterfrågan som kan väntas på grund av inkomstökningar och befolkningens ålderssammansättning är en omfattande bostadsproduktion synnerligen angelägen. Det preliminära program som godtog för bostadsbyggandet av förra årets riksdag omfattade totalt 85 000 lägenheter. Härvid underströks dock kraftigt att ansträngningar skulle göras för att öka igångsättningen så mycket som möjligt utöver nämnda antal. Detta visade sig möjligt i sådan utsträckning att den totala igångsättningen kom att omfatta ca 94 000 lägenheter. I årets statsverksproposition föreslår departementschefen att det preliminära programmet skall fastställas till 88 000 lägenheter mot av bostadsstyrelsen föreslagna 95 000 lägenheter. Därjämte framhåller departementschefen att han — om en ökning av produktionen blir möjlig inom ramen för tillgängliga kapital- och arbetskraftsresurser — kommer att föreslå att programmet utvidgas.

Såsom framhållits från vårt håll bör bostadsbyggandets årliga ökning i nuvarande skede inte tillåtas bli lägre än den årliga ökningen av nationalprodukten. Bostadsbyggandets andel av nationalprodukten bör med andra ord inte tillåtas minska. Med hänsyn härtill och till det i fjol beslutade preliminära programmet liksom till den sedermera faktiskt genomförda igångsättningen talar starka skäl för en höjning av det av departementschefen föreslagna programmet. Å andra sidan måste beaktas att det rådande konjunkturläget innefattar betydande risker för överhettning och att utrymme måste finnas även för tillräckliga produktiva investeringar inom näringslivet. Av den anledningen finner vi oss böra godta departementschefens förslag. Vi vill dock kraftigt understryka hans ut-

talande om att programmet 85 000 lägenheter måste vara ett minimiprogram och att en så stor produktion som möjligt därutöver måste eftersträvas. Däremot kan vi inte godtaga departementschefens uttalande att ett program på 90 000 lägenheter preliminärt bör gälla för år 1966. Målet för bostadsproduktionen under år 1966 måste enligt vår mening redan nu sättas högre. I enlighet med vad vi anfört beträffande andelen av nationalprodukten bör det anges till 95 000 lägenheter.

Departementschefen har även angivit att det föreslagna programmet skall fördelas så, att bostadsbyggandet ökas kraftigt i storstäderna men minskas i landet i övrigt. Bostadsstyrelsen har härutinnan framhållit att en ökning av bostadsbyggandet i storstadsområdena inte får medföra en minskning i landet i övrigt. Såsom framgår av statsverkspropositionen har bostadsstyrelsen dock anmodats att fördela programmet i enlighet med departementschefens uttalande. Bostadsstyrelsen har i enlighet med denna anmodan fastställt den fördelning som framgår av nedanstående sammanställning, vilken även utvisar tilldelningen under år 1964 inom resp. områden.

	Preliminära låneb. 1964, ant. lägenh.	Bostads- styr. förd. för år 1965, ant. lägen- heter	Skillnad Antal lä- genheter	%
Stor-Stockholm	26 356	34 000	+ 7 644	+ 29
Stor-Göteborg				
Malmö-Lundområdet				
Stockholms län i övr.	3 040	2 000	— 1 040	— 34
Uppsala län	2 639	3 300	+ 661	+ 25
Södermanlands län	3 400	2 600	— 800	— 24
Östergötlands län	4 331	3 300	— 1 031	— 24
Jönköpings län	2 824	2 100	— 724	— 26
Kronobergs län	2 051	1 450	— 601	— 29
Kalmar län	2 087	1 450	— 557	— 28
Gotlands län	380	300	— 80	— 21
Blekinge län	1 782	1 250	— 532	— 30
Kristianstads län	2 536	1 800	— 736	— 29
Malmöhus län i övr.	3 949	2 800	— 1 149	— 29
Hallands län i övr.	1 398	1 000	— 398	— 28
Göteborgs o. Bohus län i övr.	914	700	— 214	— 24
Älvsborgs län i övr.	3 407	2 500	— 907	— 27
Skaraborgs län	2 130	1 550	— 580	— 27
Värmlands län	1 927	1 800	— 127	— 7
Örebro län	2 638	2 000	— 638	— 24
Västmanlands län	3 601	3 000	— 601	— 17
Kopparbergs län	2 487	1 700	— 787	— 32
Gävleborgs län	3 025	2 200	— 825	— 27
Västernorrlands län	2 579	1 800	— 779	— 30
Jämtlands län	1 033	600	— 433	— 42
Västerbottens län	2 445	1 800	— 645	— 26
Norrbottens län	2 652	2 000	— 652	— 25

Skillnaden för områdena utanför storstadsregionerna är 24 % i genomsnitt.

Det är ytterst tveksamt om denna fördelning medför största möjliga totala bostadsproduktion och ett rationellt utnyttjande av de tillgängliga resurserna.

En ökning av bostadsproduktionen i de bristområden som storstäderna utgör är givetvis angelägen. Det är dock ytterst tveksamt om den fastställda fördelningen kommer att medföra största möjliga totala bostadsproduktion och ett rationellt utnyttjande av de tillgängliga resurserna. Ett besvärande hinder inom storstädernas bostadsproduktion har varit att planering och projektering inte kunnat genomföras i önskvärd takt. Det synes knappast möjligt att åstadkomma sådan forcering i detta hänseende att en produktion enligt fördelningen blir säkerställd. Likaså torde tillgången på byggarbetskraft i storstadsområdena vara så pass begränsad i förhållande till den byggnadsverksamhet som är i fråga att möjligheterna att genomföra en bostadsproduktion enligt fördelningen av den anledningen måste ifrågasättas. Även om tillgången på byggarbetskraft skulle kunna öka något, kvarstår riskerna för överhettning och kraftigt ökade byggnadskostnader i dessa områden som ur konjunktursynpunkt f. n. torde vara de känsligaste i landet. Också konsekvenserna i de områden där en minskning skulle bli följden om den fastställda fördelningen följes måste uppmärksammas. Den kraftigaste minskningen skulle äga rum i de områden av landet där sysselsättningssvårigheterna är betydande. Det kan därför knappast undvikas att en ökad arbetslöshet kommer att bli följden i dessa områden, i all synnerhet som arbetsmarknadsorganen ännu vid ingången av detta år utgick från att någon minskning av bostadsproduktionen inte skulle bli aktuell. Nedgången i bostadsproduktionen i dessa områden — om fördelningen skulle bli i enlighet med bostadsstyrelsens förslag — måste anses temporär. Redan nästa år måste produktionen åter föras upp till 1964 års nivå. Självfallet måste en sådan ordning medföra betydande problem både på arbetsmarknaden och i andra avseenden. Härtill kommer att det inom de områden som skulle drabbas av minskning finns en bostadsefterfrågan som väl täcker produktion på 1964 års nivå.

Över huvud taget skulle den nämnda fördelningen av programmet medföra ryckighet och kastningar som försvårar en rationell produktion. Vi kan därför inte godtaga densamma utan föreslår en ordning som ger större möjlighet till smidig anpassning.

För storstadsområdenas del måste målsättningen vara att produktionen inte får tillåtas sjunka under 1964 års nivå. Här liksom annorstädes måste dock en större produktion eftersträvas. Den ökning som i fördelningen av minimiprogrammet tillerkänts dessa områden jämte ett län bör undantagas från den regionala fördelningen och tillföras en särskild beredskapskvot. Denna kvot bör omfatta 8 000 lägenheter. Denna kvot skall utnyttjas för optimalt utnyttjande av resurserna över hela landet. Om det med hänsyn till planering och projektering samt tillgång på arbetskraft inom något område går att bygga mer än enligt den regionala fördelningen bör erforderlig tilldelning ur beredskapskvoten ske på ett

tidigt stadium. Härigenom kan de tillgängliga resurserna tillvaratagas på ett bättre sätt, och bättre förutsättningar skapas för ett avsevärt överskridande av minimiprogrammet 88 000 lägenheter. Vi föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att här angivna ordning måtte tillämpas.

Ökat småhusbyggande

Småhusen upptar en liten andel av bostadsproduktionen i vårt land, 28—29 % av det totala lägenhetstillskottet. Då småhusens andel i det totala bostadsbeståndet är avsevärt högre, blir följden givetvis att småhusen kommer att utgöra en allt mindre andel av vårt lands totala bostadsbestånd. En sådan utveckling synes strida mot bostadskonsumenternas önskemål. Utförda undersökningar visar att flertalet familjer önskar bo i småhus. Det får också anses bekräftat att dessa önskemål är så starka, att många gör betydande uppoffringar för att förverkliga dem. Det får dock uppmärksammas att kostnaderna för småhusen — särskilt i storstadsområdena — blivit så höga, att de utgör hart när oöverstigliga hinder för vanliga inkomstagare. I övrigt är den otillräckliga produktionen av småhus det främsta hindret. Enligt vår mening måste åtgärder vidtagas för en ökad småhusproduktion, så att småhusen snarast möjligt blir dominerande inom bostadsbyggandet.

Under efterkrigstiden har flerfamiljshusen tilldragit sig huvudintresset i de bostadspolitiska sammanhangen. Småhusen och småhusproduktionen har ansetts böra anpassa sig efter de riktlinjer som befunnits lämpliga för flerfamiljshusen. Som exempel kan nämnas att lånereglerna länge var sämre för småhusen än för flerfamiljshusen. Sedermera har en anpassning till formellt lika regler genomförts. Det får dock ifrågasättas om detta medfört att småhusfinansieringen reellt sett jämförts med finansieringen av flerfamiljshus. Särskilt gäller detta kostnader som överstiger belåningsvärdet, dvs. de s. k. överkostnaderna. Den enskilde har endast i sällsynta fall tillräckligt med kapital att täcka både den föreskrivna kontantinsatsen och överkostnaderna. Avsevärda belopp måste lånas, vanligen med 10-årig amorteringstid och rörlig ränta, dvs. under en följd av år hög ränta. Boendekostnaderna under de första åren blir härigenom oproportionerligt stora jämfört med kostnaden för dem som bor i flerfamiljshus och har en jämn boendekostnad eller hyra till följd av att motsvarande kostnader där slås ut på en längre tid. Dessa höga initialkostnader för småhusen torde f. n. vara det främsta finansiella hindret för dem som önskar skaffa småhus.

Enligt vår mening är det nödvändigt att småhusproduktionen främjas genom åtgärder med utgångspunkt från de för småhusen speciella förhållandena. En utredning bör tillsättas med uppgift att enbart behandla åtgärder för främjande av småhusproduktion och småhusboende. Den bör behandla alla frågor av betydelse i sammanhanget. Schematiskt kan dock dessa indelas i planeringsfrågor, byggnadstekniska frågor och finansiella frågor.

Vid en sådan ordning som tillämpas inom vårt lands bostadsproduktion kan inte ett ökat småhusbyggande komma till stånd om småhusen inte ges ökat utrymme i planeringen. Genom de kommunala bostadsprogrammen erhålles numera en överblick över praktiskt taget hela bostadsproduktionen under fem år framöver. På grundval härav bör åtgärder vidtagas för att successivt öka utrymmet för småhusproduktion i planeringen.

Beträffande de byggnadstekniska frågorna synes rationaliseringssträvandena i stor utsträckning varit inriktade på produktionen av stora enheter. Det bör dock uppmärksammas att USA, som anses vara ett föregångsland inom byggnadstekniken, i likhet med andra västerländska länder har en långt större andel småhus i sin bostadsproduktion än vårt land. Då det är angeläget att så långt möjligt förbilliga småhusproduktionen, bör rationella byggmetoder och tekniska erfarenheter i avancerade länder med stor småhusproduktion studeras och med erforderliga modifikationer överförs till vårt land. Det är också angeläget att de nya metoder som vunnit insteg i vårt lands bostadsproduktion vidareutvecklas. Bl. a. gäller detta nya tekniska lösningar på avloppsproblemet. Det tekniskt betonade arbetet torde kunna bedrivas inom ramen för verksamheten vid statens institut för byggnadsforskning.

I finansiellt hänseende torde såsom nämnts de höga initialkostnaderna utgöra det svåraste hindret för de enskilda. Det är därför angeläget att utforma ett finansieringssystem för småhusen som i största utsträckning avlägsnar detta hinder. Olika möjligheter att utjämna initialkostnaderna bör därvid prövas, bl. a. genom att under de första åren medge anstånd med amortering och förräntning av statliga lån eller lån med statlig garanti. Det bör även prövas om särskilda åtgärder kan vara erforderliga för barnfamiljernas småhusförvärv. Småhusen får ur miljösynpunkt anses särskilt lämpliga för barnfamiljerna. Det kan därför vara befogat att för dessa, särskilt sådana med lägre inkomster, överväga speciella villkor eller särskilt stöd.

Det är önskvärt att utredningen, på basis av de huvudpunkter som här kortfattat skisserats, utmynnar i ett program eller i allmänna riktlinjer för hur småhusen skall bringas att bli dominerande i bostadsproduktionen. Vi föreslår, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om tillsättande av en särskild utredning rörande småhusproduktionen i enlighet med vad här anförts.

Med hänsyn till de betungande initialkostnaderna bör dock redan nu åtgärder vidtagas för att i någon mån lätta dessa för de enskilda småhusägarna. En höjning av den s. k. övre lånegränsen ligger därvid närmast till hands. Det bör uppmärksammas att bostadsrättsföreningar och kommunala bostadsföretag erhåller statligt bostadslån intill 95 resp. 100 % av det fastställda belåningsvärdet både i fråga om småhus och flerfamiljshus. Det kan inte anses skäligt att de enskilda egnahemsägarnas villkor skall vara sämre. Vi föreslår att dessa jämföras med bostadsrättsföreningar genom höjning av övre lånegränsen från 90 till 95 % av

det fastställda belåningsvärdet. Den nya lånegränsen bör tillämpas på lån som beviljas fr. o. m. den 1 juli innevarande år.

Räntebidragen

Såsom framhållits inledningsvis bör de generella subventionerna avvecklas. För att inte tvära hyresstegringar skall uppkomma bör detta ske successivt. En begränsad avveckling bör kunna genomföras innevarande år.

Räntebidrag utgår för närvarande till hus som färdigställdes 1957 och senare. Det kunde i och för sig vara önskvärt att bidragen helt kunde avvecklas beträffande hus till vilka lån beviljats före den 1 jan. 1958, dvs. sådana hus för vilka räntan på det statliga lånet är 3 % mot 4 % i senare tillkomna hus. Till följd av de höjningar av räntan som genomförts skulle detta emellertid medföra betydande hyreshöjningar i hus med obunden ränta. Vi föreslår därför att basräntan för dessa hus bestämmas till 5,5 %. I övrigt bör basräntorna justeras, så att en jämnare hyresstruktur erhålles. För hus som färdigställdes före 1961 och till vilka statligt lån beviljats efter den 1 jan. 1958 bör basräntan fastställas till 4,5 %, för hus färdigställda år 1961 till 4,0 % och för hus färdigställda 1962 till 3,5 %. Beträffande senare färdigställda hus bör inte någon ändring av basräntorna nu genomföras. De nya basräntorna bör tillämpas från den 1 jan. 1965.

Anslagsfrågor m. m.

Ovannämnda justering av basräntorna medför för helt budgetår en minskning av utgifterna för räntebidrag med ca 70 milj. kr. På grund av den tillämpade redovisningstekniken blir dock den statsfinansiella effekten för budgetåret 1965/66 ca 35 milj. kr. Den samhällsekonomiska effekten under budgetåret motsvarar dock 70 milj. kr. För budgetåret 1965/66 bör vederbörande anslag upptagas med $(250 - 35 =) 215$ milj. kr.

Det bör i detta sammanhang uppmärksammas att räntebidragen medför omfattande administrativt arbete. Det synes dock möjligt att uppnå en förenkling genom en teknisk omläggning av räntebidragsberäkningen, nämligen genom att övergå från den nuvarande metoden till schablonmässig beräkning. En sådan kan grundas på t. ex. att räntebidraget skall motsvara en viss andel av belåningsvärdet eller utgöras av ett fast belopp per lägenhet. En kombination av dessa grunder synes också möjlig. Metoden bör avvägas så, att utfallet på det hela taget blir detsamma som om nuvarande metod tillämpas på grundval av ovan angivna basräntor. Förutom en administrativ förenkling skulle härigenom kunna vinnas stimulans till ökad amortering av bostadslånen. Vi föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om förslag till ny beräkningsmetod snarast möjligt.

I statsverkspropositionen har departementschefen under kapitalbudgeten upp-

tagit frågan om huruvida tio år gamla kapitalsubventioner till studentbostäder bör avskrivnas eller återkrävas. Han har därvid framhållit att tillräckligt underlag för frågans bedömning ännu saknas och att det bör ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, när tillräckligt underlag för bedömningen föreligger, besluta om avskrivning eller återkrav. Enligt vår mening kan det inte komma i fråga att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t ett dylikt bemyndigande, särskilt som det saknas underlag för frågans bedömning och därmed också för fastställande av riktlinjer för ett bemyndigande. Vi föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att förslag i ärendet föreläggas riksdagen så snart underlag framkommit för frågans bedömning.

I detta sammanhang vill vi även beröra frågan rörande de övre lånegrensarna för olika byggherrekategorier såvitt gäller flerfamiljshus. För närvarande gäller normalt att enskilda erhåller statligt lån intill 85 % av belåningsvärdet, medan bostadsrättsförening och allmännyttiga företag erhåller statligt lån intill 95 resp. 100 % av belåningsvärdet. Vi förutsätter att hela detta spörsmål kommer att upptagas till omprövning vid bostadspolitiska utredningens överväganden rörande bostadsfinansieringen och att man därvid eftersträvar likvärdiga låne-regler. Med hänsyn till det rådande läget på kreditmarknaden och de ökade överkostnaderna är dock en justering av lånegränsen för enskilda väl motiverad. Vi föreslår att övre lånegränsen för statligt bostadslån till enskilda byggherrar — såvitt gäller flerfamiljshus — höjes från 85 till 90 % av belåningsvärdet i fråga om lån som beviljas fr. o. m. den 1 juli 1965.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte

I. a) fastställa i motionen angivna basräntor å vissa underliggande bostadslån att träda i kraft den 1 januari 1965,

b) till *Räntebidrag* under elfte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 000 kr.,

II. medge att övre lånegränsen för statligt bostadslån till enskilda fr. o. m. den 1 juli 1965 må höjas från 90 till 95 % av belåningsvärdet såvitt gäller småhus och från 85 till 90 % såvitt gäller flerfamiljshus,

III. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

a) att den regionala fördelningen av medel som skall ställas till förfogande för bostadslångivningen under 1965 må ske enligt i motionen angivna grunder,

b) att det preliminära programmet för bostadsbyggandet år 1966 må omfatta 95 000 lägenheter,

c) att förslag rörande schablonmetod för beräkning av räntebidrag till vissa underliggande bostadslån må föreläggas riksdagen snarast möjligt,

d) att förslag rörande frågan om avskrivning av tillägglån

till vissa studentbostäder må föreläggas riksdagen så snart underlag erhållits för frågans bedömning,

e) att frågorna rörande ökat utrymme i planeringen, bättre finansieringsvillkor och rationella byggmetoder m. m. för småhusproduktionen snarast måtte utredas i syfte att kraftigt öka småhusbyggandet.

Stockholm den 27 januari 1965

Gunnar Hedlund

Nils G. Hansson

S. G. W. Wahlund

i Skegrie

Sven Vigelsbo

John Eriksson

Gunnar Larsson

i Bäckmora

i Luttra

Harald Larsson

Gustaf Svensson

i Hedenäset

i Vä
